

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра економічної теорії, менеджменту і адміністрування

СИЛАБУС навчальної дисципліни ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ обов'язкова

**Освітньо-професійна програма “МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ І
АДМІНІСТРУВАННЯ”**

Спеціальність 073 Менеджмент

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

**Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
економічний факультет**

Мова навчання українська

Розробники:

Галушка З.І., завідувач кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування, професор,
д.е.н.

Грунтковський В.Ю., асистент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування,
к.е.н.

Профайл викладачів:

1) Галушка З.І. <http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-menedzhmentu-ekonomichnoyi-teo/kolektyv-kafedry/galushka-zoya-ivanivna>

Контактний тел. 050 67 75 300

E-mail: z.halushka@chnu.edu.ua

Консультації Очні консультації: за попередньою домовленістю.
Онлайн-консультації: понеділок з 14.00 до 16.00.

2) Грунтковський В.Ю. <https://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-menedzhmentu-ekonomichnoyi-teo/kolektyv-kafedry>

Контактний тел. 050 829 96 68

E-mail: v.gruntkovskiy@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=422>

Онлайн-консультації: понеділок з 11.30.00 до 13.00.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Вивчення економічної теорії є основою, базисом для розуміння економічних аспектів життєдіяльності суспільства і кожного окремого індивіда. Набуття знань щодо особливостей економічних відносин, закономірностей функціонування та розвитку економічних систем та суб'єктів, розуміння проблем ефективного використання обмежених виробничих ресурсів і шляхів досягнення максимальних кінцевих результатів є важливим для формування компетентностей висококваліфікованих фахівців за ОП «Менеджмент організацій і адміністрування».

2. Мета навчальної дисципліни: формування у майбутніх бакалаврів глибоких економічних знань, логіки сучасного економічного мислення і економічної культури, адекватних сучасним умовам економічного розвитку країни, навчання здобувачів освіти базовим методам аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою професійною діяльністю.

3. Пререквізити. Одночасно з вивченням дисципліни здобувачі освіти набувають знань з курсів: «Актуальні питання історії та культури України», «Українська мова», «Іноземна мова», «Інформатика», «Вища математика», «Історія економіки та менеджменту».

4. Результати навчання.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент» (освітня програма: «Менеджмент організацій і адміністрування») вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

СК* 18. Здатність підтримувати високий рівень організаційної культури та надійну репутацію організації в ринковому середовищі.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	4	150	30		30				Екзамен
Заочна	1	1	4	150	14						Екзамен

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА МІКРОЕКОНОМІКА											
Тема 1. Економічна теорія як наука	11	2	2			7	11	1				10
Тема 2. Економічні ресурси та виробничі можливості суспільства	10	2	2			6	10	1				9
Тема 3. Суспільний розвиток та механізм функціонування економічних систем	10	2	2			6	10	1				9
Тема 4. Ринок як економічна форма організації функціонування економіки	10	2	2			6	10	1				9
Тема 5. Конкуренція в ринковій економіці	10	2	2			6	9					9
Тема 6. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин	10	2	2			6	10	1				9
Тема 7. Підприємництво. фірма в системі ринкових відносин	10	2	2			6	10	1				9
Тема 8. Види ринків та їхня інфраструктура	9	2	1			6	10	1				9
Разом за ЗМ1	80	16	15			49	80	7				73

Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА											
Тема 9. Національна економіка та показники її розвитку	10	2	2			6	9	1				8
Тема 10. Розподіл національного доходу і його споживання	9	2	2			5	8					8
Тема 11. Загальноекономічна рівновага та економічне зростання	9	2	2			5	9	1				8
Тема 12. Макроекономічна нестабільність	9	2	2			5	9	1				8
Тема 13. Фінансова система	9	2	2			5	9	1				8
Тема 14. Кредитна система та регулювання грошового обігу	9	2	2			5	9	1				8
Тема 15. Еволюція світового господарства та глобалізація	8	1	2			5	8	1				7
Тема 16. Форми міжнародних економічних відносин та зовнішньоекономічна політика	7	1	1			5	9	1				8
Разом за ЗМ 2	70	14	15			41	70	7				63
Усього годин	150	30	30			90	150	14				136
Підсумкова форма контролю	Екзамен											

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Економічна теорія» направлена на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає наступні види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до семінарських занять, розгляд питань, які виносилися на самостійне вивчення, а також виконання індивідуального завдання у вигляді есе або реферату та презентації результатів виконаного завдання.

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Тема 1. Економічна теорія як наука Поняття школи і напрямку в економічних теоріях. Ретроспектива розвитку економічної думки. Аналіз взаємозв'язку економ теорії з іншими економічними науками	7	10

2	Тема 2. Економічні ресурси та виробничі можливості суспільства Показники економічної та соціальної ефективності виробництва Проблема обмеженості економічних ресурсів, графік виробничих можливостей, шляхи розширення виробничих можливостей.	6	9
3	Тема 3. Суспільний розвиток та механізм функціонування економічних систем Аналіз елементів організаційної структури суспільства Роль держави у сучасній економіці. Об'єкти та цілі державного регулювання. Порівняльний аналіз розвитку різних типів економічних систем Аналіз ефективності розвитку різних типів економічних систем	6	9
4	Тема 4. Ринок як економічна форма організації функціонування економіки Функції грошей та їхня еволюція Особливості ринку в сучасних умовах Служба зайнятості і ринок праці в Україні	6	9
5	Тема 5. Конкуренція в ринковій економіці Монополізація сучасної економіки та основні типи ринкових структур. Антимонопольна політика держави.	6	9
6	Тема 6. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин Економічна поведінка домашніх господарств	6	9
7	Тема 7. Підприємництво. Фірма в системі ринкових відносин Господарський Кодекс України: характеристика підприємництва і підприємств	6	9
8	Тема 8. Види ринків та їхня інфраструктура Ринок інновацій Характеристика попиту і пропозиції на ринках України	6	9
9	Тема 9. Національна економіка та показники її розвитку Аналіз динаміки макроекономічних показників України Аналіз макроекономічних показників, що характеризують процеси взаємодії виробництва і споживання	6	8
10	Тема 10. Розподіл національного доходу і його споживання Особливості та проблеми розподілу доходів у сучасній Україні Проблема нерівності в доходах. Державна політика перерозподілу доходів	5	8
11	Тема 11. Загальноекономічна рівновага та економічне зростання Показники сукупного попиту і сукупної пропозиції в Україні за час незалежності	5	8
12	Тема 12. Макроекономічна нестабільність України Аналіз процесів інфляції в Україні Аналіз системи зайнятості та безробіття в Україні Інфляція і перерозподіл доходів в Україні. Антиінфляційні заходи Засоби боротьби з безробіттям в Україні Аналіз макроекономічних показників, що характеризують економічне зростання	5	8

13	Тема 13. Фінансова система Аналіз динаміки макроекономічних фінансових показників в Україні	5	8
14	Тема 14. Кредитна система та регулювання грошового обігу Аналіз банківської системи України Розвиток кредитних відносин в Україні	5	8
15	Тема 15. Еволюція світового господарства та глобалізація Характеристики глобальної економіки Джерела розв'язання глобальних проблем людства.	5	7
16	Тема 16. Форми міжнародних економічних відносин та зовнішньоекономічна політика Регіональні ринки сучасного світового господарства: Європа, Америка, Центральна і Південно-Східна Азія. Проблеми та перспективи вступу України в ЄС. Економічна безпека України	5	8
		90	130

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

У викладання курсу використовуються такі освітні технології:

1. Лекції та їх презентації.
2. Онлайн-лекції, у тому числі - відео з відомими економістами або гостьові лекції викладачів ЗВО, з якими укладено договори про співробітництво.
3. Семінарські заняття, вебінари й онлайн-дискусії.
4. Групова робота, коли студенти розв'язують практичні завдання та кейси.
5. Онлайн-тести та опитування: Використання системи MOODLE
6. Застосування інформаційних технологій, використання статистичних даних для аналізу економічних процесів, створення графіків та діаграм для пояснення їх динаміки.
7. Зовнішні гостьові лекції експертів і практиків, що допомагає здобувачам освіти побачити, як теорія використовується на практиці.
8. Електронні підручники і ресурси репозитарію ЧНУ.

Методи навчання:

- МН 1 – лекція-візуалізація;
- МН 2 – проблемна лекція;
- МН 4 – семінар-дискусія;
- МН 5 – семінар-діалог;
- МН 6 – виконання індивідуальних науково-дослідних завдань;
- МН 7 – аналіз і рішення ситуативних професійних завдань (Case study);
- МН 8 – робота з тестами;
- МН 10 – проектна діяльність з використанням мультимедіа;
- МН 12 – дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Види та форми контролю – усні та письмові відповіді (доповіді; фіксовані виступи; есе, реферати, творчі роботи, тестування).

Форма підсумкового контролю для – екзамен.

Засоби оцінювання

- МО 1. фронтальне опитування;
- МО 2. індивідуальне опитування;
- МО 3. презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних);
- МО 7. реферати;
- МО 8. есе;

- МО 10. розв’язування практичних ситуацій;
- МО 11. тестування;
- МО 12. тематичні контрольні роботи;
- МО 13. модульні контрольні роботи;
- МО 14. підсумковий контроль – екзамен.

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов’язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять - обов’язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на семінарському занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)																Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	40	100
3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	4		

8. Рекомендована література

8.1. Основна

1. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020. 232 с. <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/3701>
2. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро- та макроекономіки. Укл.: Галушка З.І., Поченчук Г.М., Бойда С.В., Заволічна Т.Р., Сторощук Б.Д., Кузьмук І.Я./ За ред. Галушки З.І., Поченчук Г.М. Чернівці. Чернівець. нац. ун-т. 2022. 190 с. <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4534>
3. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економічна теорія. Підручник. Чернівці, ЧНУ. 2018. 240 с. <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/3700>
4. Економічна теорія. Практикум. Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей / Галушка З.І., Заволічна Т.Р., Саєнко О.С. Чернівці, 2016. 90 с.
5. Економічна теорія для бакалаврів / за ред. Галушки З.І. Чернівці: Місто. 2016. 409 с.
6. Економічна теорія : навч. посіб. для студентів ВНЗ / О. М. Стрішенець, В. І. Ліщук, Л. В. Єлісеєва ; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. –236 с.
7. Економічна теорія (М.Соколов, М.Горлач, М.Кримов та ін.). Центр навчальної літератури. 2019. 532 с.
8. Економічна теорія: навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін.; за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. 268 с.
9. Несененко П. П., Артеменко О. А., Патлатой О. Є. Сучасні економічні теорії: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ, 2017. 325с.

8.2. Допоміжна

1. Білецька Л. В., Савич В. І., Білецький О. В. Економічна теорія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 688 с.
2. Поведінка домашніх господарств України: моделі та особливості регулювання: монографія / Зоя Галушка, Ганна Катаранчук. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2018. 190 с.
3. Економічний та управлінський потенціал соціалізації економіки: монографія / за заг. ред. З.І. Галушки. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 408 с.
4. Галушка З.І., Нафус І.І. Соціальний капітал як економічний ресурс: сутність та умови нагромадження: монографія. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 248 с. (14,5 друк. арк.) ISBN 978-966-423-625-3
5. Галушка З.І., Лусте О.О. Господарський менталітет та національні особливості процесів соціалізації економіки: монографія / З.І. Галушка, О.О. Лусте // Чернівці: Чернівецький національний університет, 2017. – 264 с.
6. Галушка З.І. Невизначеність як економічна категорія та як середовище функціонування бізнесу. Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2023. No1 (65). С.26-32. <https://economics.net.ua/files/archive/2023/No1/26.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.01.2023.3. DOI: 10.5281/zenodo.7834244.
7. Галушка З.І. Соціальний капітал економіки в умовах воєнного стану. Міжнародна безпека у світлі сучасних глобальних викликів. Країни Балтії-Україна: єдність, підтримка, перемога: зб. наук. праць. Україна. Київ: КНЕУ, 2023. С. 286-289. https://drive.google.com/file/d/1t1HQV-e0Vq6Pe_SnjAXZefBAoNrgN09t/view?usp=sharing

8. Вплив соціальних інновацій на розвиток економічних відносин. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2019. Випуск 2 (203). с.6-11 **DOI:** <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2019/203-2/1>

9. Генеза ринкової економіки: Терміни, поняття, персоналії : навчальний словник-довідник / за ред. Г. І. Башняніна, В. С. Іфтемічука . Львів : Магнолія плюс, 2004. 723 с.

10. Гринчуцький В. І., Карапетян Е. Т., Погрішук В. В. Економіка підприємства. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.

11. Іванова Н. Ю. Економічна теорія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 266 с.

12. Halushka Z., Zapukhlyak V., Klevchik L., Luste O., Storoshchuk B. THE INFLUENCE OF ECONOMIC MENTALITY ON SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT. UDC 330:159.923.35. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2022 Том 1. №42, с. 283-292. *Web of Science Core Collection: Emerging Sources Citation Index*

<https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3670/3481> 2306-4994.

13. Дуглас Н., Волліс Дж., Вайнгест Б. Насильство та суспільні порядки. Основні чинники, які вплинули на хід історії. Київ: Наш формат, 2017. 352 с.

14. Дуглас Н., Волліс Дж., Вайнгест Б. Насильство та суспільні порядки. Основні чинники, які вплинули на хід історії. Київ: Наш формат, 2017. 352 с.

15. Коммонс Дж. Правові основи капіталізму.

16. Коуз Р. Природа фірми.

17. Маршалл А. Принципи економічної науки, 1993.

18. Норт Д. Інститути, інституціональні зміни, та функціонування економіки. 1997. 188 с.

19. Ойкен В. Основні принципи економічної політики. 1995.

20. Фрідмен М. Кількісна теорія грошей. 1996.

21. Хайєк Ф. Право, законодавство і свобода: сучасне розуміння 19 ліберальних принципів справедливості і політики 2006.

22. Ходжсон Д. Економічна теорія та інститути. Маніфест сучасної інституціональної теорії 2003.

8.3. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України URL : <https://parlament.org.ua>

2. Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

3. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua>

5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL : <https://mof.gov.ua/uk>

6. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php>

7. Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». URL: <http://etet.org.ua>

8. Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua>

9. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua>

10. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org/external/>

11. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>

12. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>

13. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

14. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>

15. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org>

16. Програма розвитку ООН в Україні URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/about-us.html>

17. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. URL: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/57342/mod_resource/content/1/Стратегія-сталого-розвитку.pdf